

VELIKI POK, STVARJENJE IN »AVTONOMNE ZEMELJSKE STVARNOSTI«

V številnih komentarjih na moj prispevek Higgsov bozon »božji delec (Časnik 28. 11. 2013) se je vnel prepir med vernimi in nevernimi komentatorji. Ne zaradi »higgška«, ampak zaradi vprašanj, povezanih z »Velikim pokom«, pri katerem so ti novo odkriti delci (tedaj majhno) vesolje napolnili s snovjo. (Bozonov je lahko celo na istem mestu neskončno mnogo.)

Znanstveno spoznanje, na osnovi teorijskih in eksperimentalnih podatkov, »o velikem puku«, t.j. nastanku sveta (vesolja) pred približno 15 milijardami let, z veliko sigurnostjo kaže, da vesolje ni večno. Za popolno znanstveno razumevanje procesa njegovega nastanka, je vse do letos ostajalo odprto vprašanje, od kod masa vesolja. Odgovor nam je dalo odkritje Higgsovih bozonov, ki so edini osnovni masni delci »vroče vesoljske juhe«, ki jo znajo teoretiki obravnavati od $10\exp(-15)$ sekunde naprej, ko je bilo vesolje z vso današnjo maso velikosti nogometne žoge.

Današnje vesolje se je širilo vseh 15 milijard let, (in se širi še danes) ob delovanju privlačne gravitacijske sile. Ostali dve sili, jedrska in šibka, delujeta samo v atomskem svetu, elektromagnetna pa zaradi dolgega dosega, tudi v makro svetu. Ob velikem puku so se zaradi visoke temperature ($10\exp(+15)$ Kelvina) vse štiri sile združile v eno samo, in se razdražile, ko je temperatura padla na okrog $10\exp(+14)$ K.

Vse kar se je dogajalo v času od nič do $10\exp(-15)$ sekunde po puku, je tudi za znanost skrivnost. Predvsem pa eksaktna znanost ne ve (in niti ne sprašuje), zakaj in kako se je veliki pok zgodil. Za vernike »začetek« pomeni svetopisemsko stvarjenje, ki je sestavni del monoteističnih verovanj, ateisti pa, ki so doslej svoj pogled na svet utemeljevali z večnostjo materije, so ostali praznih rok.

Med vernike, ki priznavajo (sprejemajo) stvarjenje, lahko štejemo v našem primeru tudi deiste, ki verjamejo, daje Bog po stvarjenju, ko je v svet vgradil zakone delovanja, (npr. omenjene štiri sile), svoje stvarstvo prepusti tem zakonom. Tak vernik je bil npr. Einstein.

V zvezi s tem je Drugi vatikanski koncil napravil velik korak. Objavil je spoznanje, rezultat več stoletnih razprav (od sv. Avguščina dalje), da za nekatere pojave v stvarstvu velja učenje deistov, da namreč ti pojavi v ustvarjenem svetu potekajo po običnih zakonih, brez Božjega posredovanja. Ti pojavi so dobili ime »avtonomne zemeljske stvarnosti-resničnosti.« Tipičen tak pojav je npr. padanje kamna. Kamen pada ob točno enakih pogojih, vedno na enak način. Med zemeljske stvarnosti štejemo seveda tudi zgoraj naštete osnovne sile, ki jih najdemo v naravi.

Znotraj tega spoznanja z lahkoto odgovorim komentatorju, ki sprašuje, zakaj kristjani iščejo zdravniško pomoč. Zakaj se ne obrnejo na svojega Stvarnika? Zdravila spadajo med avtonomne zemeljske stvarnosti in je v njih Stvarnik le skrit. Kaj pa človek? Človek živi v svetu zemeljskih stvarnosti, sam pa je poleg realnega tudi duhovno bitje. Del človeka, kot zemeljske stvarnosti, ima svobodno voljo. Raziskuje in spreminja. Njegov duhovni del pa pomeni bivanje v svetu Božjega delovanja.

Naravoslovna znanost, in tudi raziskave o Velikem puku (Stvarjenju), spadajo med zemeljske resničnosti. Eden od omenjenih komentatorjev je napisal:

Izkustvena znanost je ateistična, je nevtralna. O Bogu se ne izjavlja in se ne more izjavljati. Trditi, da je znanost dokazala, da ni Boga, je največji nesmisel, ki ga lahko zagreši znanstvenik. Pa tudi trditi, da je znanost dokazala kaj nasprotnega, da znanost vodi k Bogu, je enako velik nesmisel. Znanost ne vodi nikamor, ne v ateizem, ne k Bogu.

Zaradi človekove svobodne volje spadajo med zemeljske resničnosti tudi kultura, gospodarstvo, politika, znanost in umetnost, saj imajo svojo lastno vrednost, svoje lastne zemeljske in z naravnimi sredstvi dosegljive cilje. Te cilje človek svobodno ustvarja, odkriva, izbira in uporablja ter so neodvisni glede na sredstva za doseg nadnaravnega cilja.

Priznanje avtonomije zemeljskim resničnostim je velik korak drugega Vatikanskega koncila, saj je eden glavnih predvojnih katoliških ideologov Jacques Maritain (1882 - 1973) npr. trdil, da kulturna, politična in socialna posredovanja ne pripadajo tosvetni, ampak duhovni ravni.